

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ อาทิเช่น หลักสูตร แผนการสอน การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน กระบวนการจัดกิจกรรม การบริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูผู้สอน เป็นต้น และถ้าวิเคราะห์ให้ละเอียดรอบคอบแล้วจะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดและดำเนินกิจกรรมการสอนในห้องเรียน ครูเป็นผู้นำและผู้มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ พฤติกรรมของครูนั้นจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้เรียน รวมทั้งมีผลต่อเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อสังคม และการปฏิบัติต่อผู้อื่น หรือการเรียนรู้เรื่องมนุษยสัมพันธ์ นั่นเอง (Withall & Lewis, 1971) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน

ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล หรือระบบตั้งแต่ 2 ระบบขึ้นไป โดยพฤติกรรมของแต่ละฝ่ายต่างก็มีอิสระและได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกัน คือ ต่างฝ่ายต่างก็รับอิทธิพลต่อกันและกันในขณะที่มีความสัมพันธ์กัน (จินตนา บัณฑิตวงศ์, 2531) ในสังคมโดยทั่วไปแล้ว ปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยกัน การใช้สัญลักษณ์ ทำทางต่าง ๆ ปฏิสัมพันธ์จึงถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อบุคคล โดยเฉพาะในการเรียนการสอนนั้น ปฏิสัมพันธ์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากครูและผู้เรียนมีการโต้ตอบและสื่อความหมายต่อกันอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นระหว่างการอธิบาย การถามคำถาม การตอบคำถาม การซักถาม จะเห็นได้ว่าปฏิสัมพันธ์ในทางบวกก็จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการปรับตัวให้กับผู้เรียน แต่ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ในทางลบก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความคับข้องใจและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ได้ (Heiss, 1981 ; Crano, 1982 ; Flanders, 1970)

Flanders (1970) ได้ศึกษาปัญหาพฤติกรรมการสอนที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างครูกับนักเรียนว่า มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการประสบผลสำเร็จโดยพบว่า

พฤติกรรมของครูที่แสดงความจงเกลียดจงชังเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นปฏิปักษ์กับเพื่อน ปรับตัวไม่ได้ โดยที่ Belleck (1963) ได้แบ่งพฤติกรรมระหว่างครูกับผู้เรียนไว้ 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมทางวาจา (verbal behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูกับเด็กแสดงออกเพื่อสื่อความหมายระหว่างกัน โดยวาจาหรือการพูด และพฤติกรรมที่ไม่ใช่ทางวาจา (non-verbal behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ครูกับเด็กแสดงออกเพื่อสื่อความหมายระหว่างกันโดยไม่ใช้วาจา แต่เป็นการแสดงออกทางท่าทาง เช่น การเขียน การอ่านในใจ การพยักหน้าหรือสั่นศีรษะ เป็นต้น

นอกจากนี้ Flanders (1970) ได้พัฒนาระบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน (Flanders' interaction analysis categories : FIAS) โดยมีสมมติฐานเบื้องต้น 3 ประการ คือ ประการแรก พฤติกรรมทางวาจา เป็นพฤติกรรมหลักของการเรียนการสอน และมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์โต้ตอบระหว่างครูกับผู้เรียน ประการที่สอง พฤติกรรมของครูในชั้นเรียนเป็นตัวแทนของพฤติกรรมโดยส่วนรวมของครู ประการสุดท้าย ในชั้นเรียนนอกจากจะมีพฤติกรรมทางวาจาทั้งในส่วนของครูและส่วนที่เป็นของผู้เรียนแล้ว อาจมีอีกสถานะหนึ่ง คือ ความเงียบหรือการหยุดชะงักชั่วคราวระหว่างการสอน ระบบการวิเคราะห์พฤติกรรมของ Flanders มีผู้นิยมใช้มากที่สุด โดยแบ่งพฤติกรรมทางวาจาเป็น 10 ประเภท โดยประเภทที่ 1-7 เป็นพฤติกรรมของครู โดย Flanders ได้จำแนกพฤติกรรมของครูออกเป็น 2 กลุ่ม พฤติกรรมกลุ่มแรก เป็นอิทธิพลทางอ้อม (indirect influence) ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การยอมรับความรู้สึกรักของผู้เรียน (2) การยกย่องหรือสนับสนุน (3) การยอมรับหรือนำความคิดเห็นของผู้เรียนไปใช้ และ (4) การถามคำถาม ส่วนพฤติกรรมของครูกลุ่มที่สองนั้น เป็นพฤติกรรมทางตรง (direct influence) ซึ่งประกอบด้วย (5) การบรรยาย การอธิบาย (6) การออกคำสั่ง และ (7) การดำหนิติเตียนหรืออ้างอำนาจบัญชา ประเภทที่ 8-9 เป็นพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่ (8) นักเรียนพูด-โต้ตอบ (9) นักเรียนพูด-ริเริ่ม และประเภทที่ 10 เป็นความเงียบหรือความสับสน ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้สังเกตไม่สามารถเข้าใจการสื่อความหมาย Flanders (1967) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนรู้อาณาเขตของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบที่ครูใช้พฤติกรรมทางตรงและทางอ้อม พบว่า นักเรียนที่ครูใช้อิทธิพลทางอ้อมจะเรียนวิชาเรขาคณิตได้ดีกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง เขาได้สรุปว่า พฤติกรรมของครูที่ใช้อิทธิพลทางอ้อมจะช่วยเสริมสร้างเจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้สูงกว่าการที่ครูใช้อิทธิพลทางตรง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Amedon (1976) ที่ได้ใช้ระบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียน (FIAS) ศึกษาอิทธิพลของครูที่มีต่อผู้เรียน พบว่า

อิทธิพลทางอ้อมในการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงกว่าการเรียนการสอนที่เป็นการใช้อิทธิพลทางตรง

ฉะนั้นจะเห็นว่า บทบาท ของครูไม่เพียงแต่ให้ความรู้เท่านั้น แต่อาจจะมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนไปตลอดชีวิต แม้ว่าอิทธิพลนั้นจะไม่ทำให้เกิดผลในทันที หากแต่จะสะสมไปทีละเล็กละน้อย ด้วยความสำคัญดังกล่าว ก่อให้เกิดคำถามวิจัยที่น่าสนใจว่า ปัจจุบันสภาพสังคมโดยเฉพาะสภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจของครูและนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป น่าจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อกันและน่าจะมีผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่เปลี่ยนไป ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนและลักษณะนิสัยของผู้เรียน ทั้งทางที่ดีและทางที่ควรปรับปรุง จึงควรที่จะศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนใน 14 จังหวัดภาคใต้ และควรศึกษาวิธีการหรือแนวทางใดบ้างที่จะพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้เป็นไปในทางดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษา และพัฒนารูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีการศึกษาวิจัย 4 ระยะและมีวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจากการวิเคราะห์เอกสาร

1. เพื่อศึกษาสรุปกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจากการสำรวจ

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริง ความต้องการหรือความคาดหวังเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ตามสภาพจริงกับความต้องการหรือความคาดหวังในทัศนะของครู

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ตามสภาพจริงกับความต้องการหรือความคาดหวังในทัศนะของผู้เรียน

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับผู้เรียนเกี่ยวกับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ตามสภาพจริง

2.5 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับผู้เรียนเกี่ยวกับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ตามความต้องการหรือความคาดหวัง

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนใน เขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ จากการวิเคราะห์ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบสภาพจริงกับความต้องการหรือความคาดหวัง

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้เรียน

3.3 การเปลี่ยนระดับสภาพความเป็นจริง ความต้องการหรือ ความคาดหวัง

3.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนจากการเปิดเวทีประชาคม

4. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและแนวทางการ พัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน สรุปจากการเปิดเวทีประชาคม

ระยะที่ 4 : สังเคราะห์บทบาทของครูและผู้เรียนที่ส่งผลต่อ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับผู้เรียน

5. เพื่อสังเคราะห์บทบาทของครูและผู้เรียนที่ส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับผู้เรียน โดยสรุปจากผลการวิเคราะห์ข้อค้นพบในระยะที่ 2 และระยะที่ 3

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียน / นักศึกษา และครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างสภาพจริงกับ ความต้องการหรือความคาดหวังเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนด้านบรรยากาศใน สถานศึกษา เจตคติ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้รางวัลและการลงโทษแตกต่างกัน

2. นักเรียน / นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ ด้าน บรรยากาศในสถานศึกษา เจตคติ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้รางวัลและการลงโทษ แตกต่างจากความคิดเห็นของครูผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วยประชากร 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มประชากร 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1.1 กลุ่มนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นนักเรียนที่ศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของสถาบันการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่ใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.1.2 กลุ่มนักเรียนระดับอาชีวศึกษาเป็นนักเรียนที่ศึกษาในชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 2 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 2 ของโรงเรียนอาชีวะใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.1.3 กลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นนักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.2 กลุ่มครู / อาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วยกลุ่มประชากร 3 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่ใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.2.2 ครูระดับอาชีวศึกษา เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.2.3 อาจารย์ระดับอุดมศึกษาเป็นอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้

1.3 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้ปกครอง และสื่อมวลชน ในเขตภูมิภาคภาคใต้

2. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการศึกษาจากความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในสถานศึกษา เจตคติ การเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้รางวัลและการลงโทษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในการแสดงพฤติกรรมต่อกัน โดยที่พฤติกรรมของแต่ละฝ่ายต่างมีอิสระและได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกัน และการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อกันจะส่งผลต่อการจูงใจหรือความเบื่อก่อนหน้าในการเรียนของผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาปฏิสัมพันธ์เฉพาะ พฤติกรรมที่แสดงต่อกันในด้านบรรยากาศในสถานศึกษา ด้านเจตคติ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ

เจตคติ หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของครูที่แสดงต่อผู้เรียนและสถานศึกษาหรือพฤติกรรมผู้เรียนที่แสดงต่อครูและสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เจตคติของครูต่อผู้เรียน หมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ครูแสดงต่อผู้เรียนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และเมื่อครูมีความรู้สึกที่ดี จะแสดงพฤติกรรมในทางให้ความรัก ความเข้าใจและเอื้ออาทร แต่ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีจะแสดงพฤติกรรมในทางตรงกันข้าม

เจตคติของครูต่อสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารและบรรยากาศในสถานศึกษาส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู และเมื่อครูมีความรู้สึกที่ดีจะมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยความตั้งใจอย่างเต็มความสามารถ หากมีความรู้สึกไม่ดีจะปฏิบัติหน้าที่เท่าที่ได้รับความนิยม

เจตคติของผู้เรียนต่อครู หมายถึง การรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงต่อครู มีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู จะแสดงพฤติกรรมให้ความเคารพยกย่องทั้งกาย วาจาและใจ

เจตคติของผู้เรียนต่อสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนการสอนและภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความตั้งใจเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีจะมีความตั้งใจเรียน ให้การช่วยเหลือสถานศึกษา ตลอดจนพยายามรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา

บรรยากาศในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการ รูปแบบพฤติกรรมของผู้เรียนในการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงต่อกันมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. บรรยากาศแบบประชาธิปไตย (Democratic) ได้แก่ สัมพันธภาพที่ครูและนักเรียนแสดงต่อกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดหมายให้นักเรียนทำงานรวมกลุ่มแบบประชาธิปไตย มีการออกความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และใช้วิธีแห่งปัญญา และยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. บรรยากาศแบบอิตาธิปไตย (Autocratic) ได้แก่ สัมพันธภาพที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อหา วิธีสอนและกิจกรรมทุกอย่างให้ โดยที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วมเลย โดยนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามโดยไม่มีข้อขัดแย้ง และนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

3. บรรยากาศแบบปล่อยปละละเลย (Lesser faire) ได้แก่ สัมพันธภาพที่ครูไม่เอาใจใส่ในการสอนการอบรม ไม่เตรียมการสอน ปล่อยให้เด็กทำตามความพอใจ การเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การปฏิบัติของครูที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ ศรัทธา และพร้อมที่จะปฏิบัติตามหรือการปฏิบัติของผู้เรียนที่เป็นผลมาจากการยอมรับและศรัทธาการปฏิบัติตนของครู ซึ่งแบบอย่างที่ได้แสดงออกจะเป็นแบบอย่างด้านบุคลิกภาพ การชักจูงการกระทำ และการสร้างจิตสำนึก

การให้รางวัลและการลงโทษ หมายถึง การปฏิบัติของครูต่อผู้เรียน โดยใช้การให้รางวัล การลงโทษ และพฤติกรรมที่มีผลต่อการจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จังหวัดภาคใต้ หมายถึง เขตจังหวัดตามสภาพภูมิศาสตร์เฉพาะภาคใต้ 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

รูปแบบการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง กระบวนการหรือแนวทางส่งเสริมพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา หรือครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา

ระดับอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหรือครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ระดับอุดมศึกษา หมายถึง นิสิต นักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือ อาจารย์ผู้สอนนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งจากการวิเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการเปิดเวทีประชาคม ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลากหลายวิธี ซึ่งจะเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปในตัว ทำให้ข้อมูลที่ได้มีคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจสภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพต่อไป

2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งจะเป็นสารสนเทศให้นักการศึกษา ครู อาจารย์นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง / พัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดียิ่งขึ้น เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนอันเป็นเป้าหมายสุดท้าย

3. ผลผลิตที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของครูและนักเรียนที่ผ่านการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นทั้งของครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะเป็นทางเลือกให้กับสถานศึกษาในการพัฒนา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียนเป็นหลัก ตลอดจน เป็นข้อมูลสำหรับกระทรวงศึกษาธิการที่จะนำไปใช้ในการวางระบบ เพื่อกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาปีพุทธศักราช 2542

4. การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการส่งเสริม พัฒนา และเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (สถาบันราชภัฏ) เพื่อยกระดับคุณภาพงานวิจัยและนักวิจัยของสถาบัน